DOMSTOLEN KENDELSE (Femte Afdeling)

25. juli 2008 *

I sag C-152/08,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Tribunal Superior de Justicia de Madrid (Spanien) ved afgørelse af 24. oktober 2007, indgået til Domstolen den 15. april 2008, i sagen:

Real Sociedad de Fútbol SAD,

Nihat Kahveci

mod

Consejo Superior de Deportes,

Real Federación Española de Fútbol,

* Processprog: spansk.

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Tizzano, og dommerne M. Ilešič (refererende dommer) og E. Levits,

generaladvokat: M. Poiares Maduro
justitssekretær: R. Grass,

idet Domstolen har til hensigt at træffe afgørelse ved begrundet kendelse i henhold til procesreglementets artikel 104, stk. 3, første afsnit,

og efter at have hørt generaladvokaten,

afsagt følgende

Kendelse

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 37 i tillægsprotokollen, som blev undertegnet den 23. november 1970 i Bruxelles, indgået,

godkendt og bekræftet på Fællesskabets vegne ved Rådets forordning (EØF) nr. 2760/72 af 19. december 1972 (*Samling af Aftaler indgået af De Europæiske Fællesskaber,* bind 3, s. 581, herefter »tillægsprotokollen«), som er knyttet til aftalen om oprettelse af en associering mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Tyrkiet, der blev undertegnet den 12. september 1963 i Ankara af Republikken Tyrkiet, på den ene side, og af EØF-medlemsstaterne og Fællesskabet, på den anden side, og som blev indgået, godkendt og bekræftet på Fællesskabets vegne ved Rådets afgørelse 64/732/EØF af 23. december 1963 (*Samling af Aftaler indgået af De Europæiske Fællesskaber*, bind 3, s. 541, herefter »associeringsaftalen«).

2 Anmodningen er blevet fremsat i en sag mellem Real Sociedad de Fútbol SAD og M. Kahveci, på den ene side, og Consejo Superior de Deportes og Real Federación Española de Fútbol (det spanske fodboldforbund, herefter »RFEF«), på den anden side, angående sportslige regler, der begrænser det antal spillere fra tredjelande, som kan spille på et hold i nationale konkurrencer.

Retsforskrifter

3 Associeringsaftalen har ifølge sin artikel 2, stk. 1, til formål at fremme en stadig og afbalanceret styrkelse af de økonomiske og handelsmæssige forbindelser mellem parterne. I dette øjemed omfatter associeringsaftalen en indledende fase, hvor Republikken Tyrkiet med støtte fra Fællesskabet skal styrke sin økonomi (artikel 3), en overgangsperiode, hvorunder der skal ske en gradvis oprettelse af en toldunion og en tilnærmelse af de økonomiske politikker (artikel 4), og en afsluttende fase, som bygger på toldunionen og indebærer styrkelse af samordningen af den økonomiske politik (artikel 5).

4 Associeringsaftalens artikel 6 har følgende ordlyd:

»For at sikre gennemførelsen og den gradvise udvikling af associeringsordningen mødes de kontraherende parter i et associeringsråd, som handler inden for grænserne af de beføjelser, som er blevet det tillagt ved aftalen.«

5 Associeringsaftalens artikel 9 bestemmer:

»De kontraherende parter erkender, at inden for denne aftales anvendelsesområde og med forbehold af de særlige bestemmelser, som kan indføres i medfør af artikel 8, er al forskelsbehandling, der udøves på grundlag af nationalitet, forbudt i henhold til det i artikel 7 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab anførte princip.«

6 Tillægsprotokollen, der ifølge sin artikel 62 udgør en integrerende del af associeringsaftalen, fastsætter i artikel 1 vilkårene, retningslinjerne og tempoet for gennemførelse af den overgangsperiode, der er omhandlet i aftalens artikel 4.

7 Tillægsprotokollens artikel 37 bestemmer:

»Hver medlemsstat opretter for arbejdstagere af tyrkisk nationalitet, som er beskæftiget i Fællesskabet, en ordning, hvorunder der ikke finder nogen i nationalitet begrundet forskelsbehandling sted i forhold til arbejdstagere, som er statsborgere i andre af Fællesskabets medlemsstater, for så vidt angår arbejdsvilkår og aflønning.«

8 Tillægsprotokollens artikel 39, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Før udgangen af det første år efter denne protokols ikrafttræden vedtager associeringsrådet bestemmelser vedrørende social tryghed for arbejdstagere af tyrkisk nationalitet, som bevæger sig inden for Fællesskabet og for deres familie, som opholder sig inden for Fællesskabet«.

9 Artikel 10, stk. 1, i associeringsrådets afgørelse nr. 1/80 af 19. september 1980 om udvikling af associeringen bestemmer:

»Fællesskabets medlemsstater opretter for tyrkiske arbejdstagere med tilknytning til deres lovlige arbejdsmarked en ordning, hvorunder der ikke finder nogen i nationalitet begrundet forskelsbehandling sted i forhold til Fællesskabets arbejdstagere for så vidt angår aflønning og de øvrige arbejdsvilkår.«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

10 Nihat Kahveci er tyrkisk statsborger og bosiddende i Spanien, hvor han har opholds- og arbejdstilladelse. Han er ansat som professionel fodboldspiller i henhold til en kontrakt indgået med klubben Real Sociedad de Fútbol SAD og har derfor opnået forbundslicens som spiller fra et tredjeland.

11 Nihat Kahveci indgav via nævnte klub en ansøgning til RFEF om i stedet for sin forbundslicens at få udstedt samme licens, som gælder for spillere fra andre EF-lande. Han henviste til støtte herfor til associeringsaftalen og tillægsprotokollen.

12 Ifølge artikel 129 i RFEF's vedtægter udsteder forbundet licens til professionelle fodboldspiller, som giver den pågældende mulighed for at udøve denne sport som forbundsspiller og at deltage i kampe og officielle konkurrencer som spiller for en bestemt klub.

13 Vedtægternes artikel 173 bestemmer:

»Med forbehold af de i nærværende vedtægter fastsatte undtagelser skal en fodboldspiller for at kunne registreres og få licens som professionel være spansk statsborger eller statsborger i en af Den Europæiske Unions eller Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområdes medlemsstater.«

14 Vedtægternes artikel 176, stk. 1, bestemmer:

»1. Klubber, der er tilmeldt officielle turneringer for professionelle på nationalt plan, kan deltage med spillere fra lande uden for Fællesskabet, hvis antal fastsættes i de aftaler, der indgås mellem RFEF, Liga Nacional de Fútbol Profesional og Asociación de Futbolistas Españoles, og som bl.a. skal indeholde bestemmelser om, hvor mange fodboldspillere af denne kategori, der kan spille på holdet samtidig.

[…]«

15 Ifølge den aftale, som er indgået den 28. maj 1999 mellem RFEF og Liga Nacional de Fútbol Profesional, fastsættes antallet af spillere, som ikke er statsborgere i en medlemsstat, og som kan spille på et hold samtidig i første division, til tre for sæsonerne 2000/2001 til 2004/2005, og hvad angår anden division, til tre for sæsonerne 2000/2001 og 2001/2002, og til to for de tre følgende sæsoner.

16 Ved afgørelse af 5. februar 2002 afslog RFEF Nihat Kahvecis ansøgning. Nihat Kahveci klagede herefter over denne afgørelse til Consejo Superior de Deportes.

17 Ved afgørelse af 26. juni 2002 blev der givet afslag på klagen, hvorefter Nihat Kahveci anlagde sag til prøvelse af afgørelsen ved den forelæggende ret.

18 På denne baggrund har Tribunal Superior de Justicia de Madrid besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er artikel 37 [i tillægsprotokollen] til hinder for, at et sportsforbund på en professionel sportsudøver af tyrkisk nationalitet, der har indgået en lovlig kontrakt med en spansk fodboldklub, anvender en regel, hvorefter klubberne i kampe på nationalt plan kun kan anvende et begrænset antal spillere fra tredjelande, som ikke er omfattet af Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde?«

Om det præjudicielle spørgsmål

19 I henhold til procesreglementets artikel 104, stk. 3, første afsnit, kan Domstolen, såfremt besvarelsen af et præjudicielt spørgsmål klart kan udledes af retspraksis, efter at have hørt generaladvokaten træffe afgørelse ved begrundet kendelse under henvisning til den tidligere afsagte dom eller den pågældende retspraksis.

20 Den forelæggende ret ønsker med sit spørgsmål nærmere bestemt oplyst, om forbuddet mod enhver form for forskelsbehandling af tyrkiske arbejdstagere med tilknytning til det lovlige arbejdsmarked i en medlemsstat hvad angår aflønning og øvrige arbejdsvilkår, som fastsat i tillægsprotokollens artikel 37, samt artikel 10, stk. 1, i afgørelse nr. 1/80, skal fortolkes således, at det er til hinder for, at et sportsforbund i en medlemsstat anvender en af forbundet vedtaget bestemmelse på en professionel spiller af tyrkisk nationalitet, som er lovligt beskæftiget af en klub i samme medlemsstat, hvorefter klubberne ved kampe på nationalt plan kun må indsætte et begrænset antal spillere fra tredjelande, som ikke er parter i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

21 Dette spørgsmål svarer til det spørgsmål, som blev forelagt Domstolen i de sager, der lå til grund for dom af 8. maj 2003, Deutscher Handballbund (sag C-438/00, Sml. I, s. 4135), og af 12. april 2005, Simutenkov (sag C-265/03, Sml. I, s. 2579).

22 I Deutscher Handballbund-dommen kendte Domstolen for ret, at artikel 38, stk. 1, første led, i europaaftalen om oprettelse af en associering mellem De Europæiske Fællesskaber og medlemsstaterne på den ene side og Den Slovakiske Republik på den anden side, som blev undertegnet i Luxembourg den 4. oktober 1993 og godkendt på Fællesskabernes vegne ved Rådets og Kommissionens afgørelse 94/909/EF, EKSF, Euratom af 19. december 1994 (EFT L 359, s. 1, herefter »associeringsaftalen Fællesskaberne-Slovakiet«), skulle fortolkes således, at den var til hinder for, at et

sportsforbund i en medlemsstat anvendte en af forbundet vedtaget bestemmelse på en professionel spiller af slovakisk nationalitet, som var lovligt beskæftiget af en klub i samme medlemsstat, hvorefter klubberne ved mesterskabs- og pokalkampe kun måtte indsætte et begrænset antal spillere fra tredjelande, som ikke var parter i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

23 I Simutenkov-dommen, der omhandlede de samme bestemmelser i RFEF's vedtægter og aftalen af 28. maj 1999, nævnt i denne kendelses præmis 15, som dem, der er genstand for tvisten i hovedsagen, kendte Domstolen for ret, at artikel 23, stk. 1, i partnerskabs- og samarbejdsaftalen om oprettelse af et partnerskab mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Den Russiske Føderation på den anden side, som blev undertegnet på Korfu den 24. juni 1994 og godkendt på Fællesskabernes vegne ved Rådets og Kommissionens afgørelse 97/800/EF, EKSF, Euratom af 30. oktober 1997 (EFT L 327, s. 1, herefter »partnerskabsaftalen Fællesskaberne-Rusland«), skulle fortolkes således, at den var til hinder for, at et sportsforbund i en medlemsstat anvendte en af forbundet vedtaget bestemmelse på en professionel spiller af russisk nationalitet, som var lovligt beskæftiget af en klub i samme medlemsstat, og hvorefter klubberne i nationale turneringer kun måtte anvende et begrænset antal spillere fra tredjelande, som ikke var parter i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

24 Domstolen fastslog bl.a., at en regel, som begrænser antallet af de professionelle spillere af det pågældende tredjelands nationalitet, som kan indsættes i en national turnering, udgør et arbejdsvilkår i det omfang den direkte påvirker muligheden for en professionel spiller fra den berørte stat, der i forvejen er lovligt beskæftiget i værtsmedlemsstaten, for at deltage i kampe i denne turnering (Deutscher Handballbund-dommen, præmis 44-46, samt Simutenkov-dommen, præmis 32, 36 og 37).

25 Ordlyden af tillægsprotokollens artikel 37 ligger meget tæt op ad ordlyden af artikel 38, stk. 1, første led, i associeringsaftalen Fællesskaberne-Slovakiet, samt ordlyden af artikel 23, stk. 1, i partnerskabsaftalen Fællesskaberne-Rusland.

26 Artikel 38, stk. 1, første led, i associeringsaftalen Fællesskaberne-Slovakiet har følgende ordlyd:

»På de betingelser og efter de retningslinjer, der gælder i hver af medlemsstaterne […], behandles arbejdstagere af slovakisk nationalitet, som er lovligt beskæftiget på en medlemsstats område, på lige fod med medlemsstatens egne statsborgere uden nogen i nationaliteten begrundet forskelsbehandling for så vidt angår arbejdsvilkår, aflønning eller afskedigelse.«

27 Artikel 23, stk. 1, i partnerskabsaftalen Fællesskaberne-Rusland bestemmer:

»Under hensyntagen til de i de enkelte medlemsstater gældende love, betingelser og procedurer sikrer Fællesskabet og dets medlemsstater, at russiske statsborgere, der er lovligt beskæftiget på en medlemsstats område, ikke på grund af deres nationalitet forskelsbehandles i forhold til medlemsstatens egne statsborgere for så vidt angår arbejdsvilkår, aflønning eller afskedigelse.«

28 Som Domstolen har udtalt, fastsætter sådanne bestemmelser i klare, præcise og ubetingede vendinger et forbud for hver medlemsstat mod at forskelsbehandle arbejdstagere fra de berørte tredjelande på grundlag af nationalitet i forhold til egne statsborgere for så vidt angår arbejdsvilkår, aflønning eller afskedigelse. Bestemmelserne kan derfor påberåbes af private ved medlemsstaternes domstole (Deutscher Handballbund-dommen, præmis 28-30, og Simutenkov-dommen, præmis 22-24).

29 Dette resultat kan overføres på tillægsprotokollens artikel 37, idet denne bestemmelses ordlyd ikke er væsentlig forskellig fra ordlyden af artikel 38, stk. 1, i associeringsaftalen Fællesskaberne-Slovakiet og ordlyden af artikel 23, stk. 1, i partnerskabsaftalen Fællesskaberne-Rusland. Domstolen har i øvrigt allerede fastslået, at artikel 10, stk. 1, i afgørelse nr. 1/80, som gentager den i tillægsprotokollens artikel 37 indeholdte regel, i klare, præcise og ubetingede vendinger fastsætter et forbud for medlemsstaterne mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet i forhold til tyrkiske vandrende arbejdstagere, der er tilknyttet det lovlige arbejdsmarked i disse medlemsstater, for så vidt angår aflønning og de øvrige arbejdsvilkår (dom af 8.5.2003, sag C-171/01, Wählergruppe Gemeinsam, Sml. I, s. 4301, præmis 57).

30 Som Domstolen allerede har fastslået, er den konstatering — hvorefter forbuddet mod forskelsbehandling begrundet i nationalitet af tyrkiske arbejdstagere med tilknytning til det lovlige arbejdsmarked i medlemsstaterne hvad angår aflønning og øvrige arbejdsvilkår har direkte virkning — i overensstemmelse med formålet med associeringsaftalen. Associeringsaftalen har nemlig til formål at fremme de økonomiske og handelsmæssige forbindelser mellem de kontraherende parter, herunder ved gradvis at gennemføre arbejdskraftens frie bevægelighed. Et sådant formål gør det muligt for Fællesskabet at tillægge de af aftalens bestemmelser, som er tilstrækkeligt præcise og ubetingede til at kunne anvendes af en national domstol, direkte virkning (Wählergruppe Gemeinsam-dommen, præmis 62, 65 og 66).

31 Det følger klart af det ovenstående, at Domstolens fortolkning i Deutscher Handballbund-dommen og Simutenkov-dommen også finder anvendelse på associeringsaftalen.

32 Det præjudicielle spørgsmål skal derfor besvares med, at forbuddet mod enhver form for forskelsbehandling af tyrkiske arbejdstagere med tilknytning til det lovlige arbejdsmarked i medlemsstaterne hvad angår aflønning og øvrige arbejdsvilkår, som fastsat i tillægsprotokollens artikel 37, samt artikel 10, stk. 1, i afgørelse nr. 1/80, skal fortolkes således, at det er til hinder for, at et sportsforbund i en medlemsstat

anvender en af forbundet vedtaget bestemmelse på en professionel spiller af tyrkisk nationalitet, som er lovligt beskæftiget af en klub i samme medlemsstat, hvorefter klubberne ved kampe på nationalt plan kun må indsætte et begrænset antal spillere fra tredjelande, som ikke er parter i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Sagens omkostninger

33 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

Forbuddet mod enhver form for forskelsbehandling af tyrkiske arbejdstagere med tilknytning til det lovlige arbejdsmarked i medlemsstaterne hvad angår aflønning og øvrige arbejdsvilkår, som fastsat i artikel 37 i tillægsprotokollen, som blev undertegnet den 23. november 1970 i Bruxelles, indgået, godkendt og bekræftet på Fællesskabets vegne ved Rådets forordning (EØF) nr. 2760/72 af 19. december 1972, som er knyttet til aftalen om oprettelse af en associering mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Tyrkiet, der blev undertegnet den 12. september 1963 i Ankara af Republikken Tyrkiet, på den ene side, og af EØF-medlemsstaterne og Fællesskabet, på den anden side, og som blev indgået, godkendt og bekræftet på Fællesskabets vegne ved Rådets afgørelse 64/732/EØF af 23. december 1963, samt artikel 10, stk. 1, i associeringsrådets afgørelse nr. 1/80 af 19. september 1980 om udvikling af associeringen,

skal fortolkes således, at det er til hinder for, at et sportsforbund i en medlemsstat anvender en af forbundet vedtaget bestemmelse på en professionel spiller af tyrkisk nationalitet, som er lovligt beskæftiget af en klub i samme medlemsstat, hvorefter klubberne ved kampe på nationalt plan kun må indsætte et begrænset antal spillere fra tredjelande, som ikke er parter i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Underskrifter